

TÜRKİYE’DE YAYINLANAN MÜZİK SÖZLÜKLERİ, MÜZİK ANSİKLOPEDİLERİ ve MÜZİK ATLASLARININ İNCELENMESİ

Şehriban Akbaba **

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, müzik alanındaki başvuru kaynaklarımızın neler olduğunu ortaya koymak ve bu başvuru kaynaklarının içerik bilgisine ulaşmaktır. Türkiye’de 1961- 2015 yılları arasında yayımlanan müzik sözlüğü, müzik ansiklopedisi ve müzik atlası gibi ulaşılabilen başvuru kaynakları taranarak, bu kaynakların genel görünümünü kapsayan bir tablo ile gösterilmiş olup, daha sonra bu kaynaklar kendi içinde tablollaştırılarak, her bir başvuru kaynağının bilgileri (eser adı- yazar adı- konu aldığı müzik türü- ilk basım yılı- güncel baskı durumu- içerik bilgisi- sayfa sayısı) verilerek detaylı bilgilere ulaşılmıştır. Bu çalışmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. İncelenen başvuru kaynaklarının sonucunda, bu kaynakların azlığı ve bazı önemli kaynakların güncel baskısının olmaması göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzik sözlüğü, müzik ansiklopedisi, müzik atlası.

THE EXAMINATION OF MUSIC DICTIONARIES, MUSIC ENCYCLOPEDIAS and MUSIC ATLASES PUBLISHED IN TURKEY

ABSTRACT

The purpose of this study is to reveal what the reference materials are and reach the content information of these reference materials. As the available reference materials such as music dictionary, music encyclopedia and music atlas published in Turkey between 1961-2015 are reviewed, it is displayed with a chart embracing overall picture of these materials, then they are tabulated in itself, the information of each reference material (title- author name- music genre- first printing year- updated printing issue-

** Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, sehribanakbaba@hotmail.com

Şhriban AKBABA

content information- number of pages) is given, finally detailed information is reached. In this study, descriptive survey model is used. As a result of analyzed reference materials, lack of these materials and the fact that some important materials don't have updated print are attracted the attention.

Key Words: Music dictionary, music encyclopedia, music atlas.

1.GİRİŞ

Müzik, insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanağı veren bir “dil”dir. Bu dilin anlaşılır olması için, birbirini izleyerek akıp giden seslerin anlam taşınması gerekir. Müziğin anlamı, insanın hayat karşısındaki davranışlarıdır. Müziksel anlatım, insanın seslerle duygu ve düşüncelerini, izlenim, tasarım ve dileklerini anlatmasıdır, içini dökmesidir (Say, 2009, s.17). Duygu ve düşüncelerin seslerle ifade edilmesi olarak kabul edilen müzik, kavramsal olarak açıklanması istendiğinde, müzik dilini oluşturan ifade ve terimlerin doğru bir şekilde bilinmesini gerektirir.

Müzik eğitimi, müziksel davranış geliştirmeyi amaçlayan eğitsel bir süreçtir. Birbiriyle iç bağlantıları olabilen üç alanda uygulanır; Genel müzik eğitimi (okullarda temel eğitimde), amatör müzik eğitimi (gönüllü müzikçiler için örgütlenen sivil toplum kuruluşlarında, ya da yaratılan özel olanaklarla), profesyonel müzik eğitimi (müziği bir meslek olarak sürdürecektir yetenekler için müzik okullarında) (Say, 2009, s.259).

Müzik eğitimi temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır. Bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 2005, s.14).

Türkiye’de müzik alanında araştırma yapan yazarların ve müziği meslek edinen kişilerin, müzik alanında ulaşabilecekleri en kapsamlı başvuru kaynaklarının; müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlasları olduğu söylenebilir.

Müzik Sözlükleri, müzik alanında kullanılan terimlerin açıklanmasını sağlayan başvuru kaynaklarıdır. Bazı müzik sözlükleri, terimsel anlam bilgisini çok kısa anlatırken bazı sözlükler, bu terimlere geniş bir açıklama getirerek derinlemesine bir anlatım sağlar.

Müzik sözlükleri, müzik terimlerinin karşılıklarını kelime kelime veren başvuru kaynaklarıdır. Günümüzde müzik sözlükleri, ağırlıklı olarak müzik ansiklopedik sözlükleri şekline dönüşmüştür. Müzik ansiklopedisi sözlüklerinde, alfabetik sıraya göre, müzik biçimlerini, türlerini, eserlerini, bestecileri, icracıları, müzik kuramcılarını, orkestraları, koroları ve müzik ile ilgili günümüze ve geçmişe ait diğer konuları içeren kelimelerin karşılıklarını geniş bir biçimde veren bir sözlük yapısı hakimdir. Oxford Concise Dictionary of Music, Every Pianist's Dictionary gibi sözlükler bu türlere verilebilecek birkaç örnektir. Bu tür sözlükler, müzik eğitimi ile ilgili bir araştırmanın temel kavram ve konularının açıklanmasında veya desteklenmesinde kaynak olarak kullanılabilir (Deniz, Deniz, Can ve Okay, 2010, s. 5).

Müzik Ansiklopedileri, müzik alanındaki tüm bilgilerin bir arada bulunduğu kapsamlı eserlerdir. Müzik eğitimcilerinin, müzik öğrencilerinin ve müzik alanında araştırma yapanların başvurduğu müzik ansiklopedileri oldukça önemli bir bilgi kaynağıdır.

Müzik ansiklopedileri, müzik alanını belli bir yöntem kapsamında ortaya koyan kapsamlı eserlerdir (Deniz, Deniz, Can ve Okay, 2010, s.5).

Müzik ansiklopedileri, genellikle ansiklopedik sözlük olarak dört kategoriye ayrılır: 1) yalnızca terimler; 2) Yalnızca biyografiler; 3) Terimler ve biyografiler; 4) Belirli konulara yönelik olan, kilise müziği, popüler müzik, çalgılar, modern müzik, opera, dans, geleneksel müzik gibi alanların sözlük ya da ansiklopedileri. Bu türde hazırlanmış kitaplar, araştırma çalışmalarına ön kaynak oluşturan temel ve özet bilgileri içerir. Çağımızın en kapsamlı iki ansiklopedik sözlüğü Almanya'da yeni basımları genişletilerek yapılan *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* (MGG) ve İngiltere'de günümüze kadar her basımında geliştirilen *The New Grove*'dur (Say,2005, s.539).

Müzik Atlasları, müziği bir takım tablo ve şekillerle açıklama görevini üstlenen başvuru kaynaklarıdır. Bu atlas türleri müziği çeşitli şekillerde görsel olarak anlatma özelliğine sahiptir. Müzik atlasları, kendi içinde çeşitlilik gösterir. Bazı müzik atlasları bir ülkenin müzik panoramasını ortaya koyarken, bazı müzik

Türkiye’de yayınlanan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının incelenmesi

atlasları ise müzik enstrümanlarını tanıtılabilmek için atlas şekline dönüştürülmüştür.

Müzik eğitiminde, oldukça önemli sayılan bu kaynaklara sıklıkla başvurulmaktadır. Bu üç alanda yer alan grupların bilgi ihtiyaçları bu başvuru kaynaklarınca karşılanır. Araştırılan veya bilgisine ihtiyaç duyulan konu hakkında derinlemesine bilgi edinmek istenildiği takdirde, bu başvuru kaynaklarına ihtiyaç duyulur. Müzik alanında yapılan alan yazın tarama çalışmalarının daha sağlam bir şekilde ilerlemesini bu kaynaklardan alınan bilgilerin varlığı sağlamaktadır.

Türkiye’de 1961 yılından 2015 yılına kadar yayınlanan müzik ansiklopedisi, müzik sözlüğü ve müzik atlasları gibi başvuru kaynaklarının yeterli sayıda olmaması ve bu kaynakların bir kısmının güncel baskısının bulunmaması, bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.1.Problem Cümlesi

Yapılan bu araştırmayla, Türkiye’de yayınlanan müzik alanındaki başvuru kaynaklarımız olan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının neler olduğunun tespit edilmesi konusu bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Yukarıda değinilen problem cümlesinden hareketle tespit edilen kaynakların künye ve içeriklerine yönelik bir takım verilerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Türkiye’de yayınlanan müzik sözlükleri, ansiklopedileri ve atlaslarının sayısal dağılımları nasıldır?
- 2- Türkiye’de yayınlanan müzik sözlüklerinin yazarı, konu aldığı müzik türü, içerik, ilk basım yılı, güncel baskı, sayfa sayısı durumları nasıldır?

- 3- Türkiye’de yayınlanan müzik ansiklopedilerinin yazarı, konu aldığı müzik türü, içerik, ilk basım yılı, güncel baskı, sayfa sayısı durumları nasıldır?
- 4- Türkiye’de yayınlanan müzik atlaslarının yazarı, konu aldığı müzik türü, içerik, ilk basım yılı, güncel baskı, sayfa sayısı durumları nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Müzik alanında eğitim gören veya araştırma yapan kişilerin hangi başvuru kaynaklarından hangi bilgilere net bir şekilde ulaşacaklarını bilmeleri, yapılacak çalışmada başvuru kaynağı seçmekte, oluşabilecek kararsızlıkların önlenmesi açısından önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Türkiye’de 1961-2015 yılları arasında yayınlanmış; müzik ansiklopedisi, müzik sözlüğü ve müzik atlasları için belirlenen inceleme ölçütleri olarak yazar, müzik türü, içerik, ilk basım, güncel baskı, sayfa sayısı bilgileriyle sınırlandırılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırma betimsel bir araştırma olup, tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2014, s.77). Müzik ansiklopedisi, müzik sözlüğü ve müzik atlaslarının genel bir tablo ile gösterilmesinden sonra bu başvuru kaynaklarının sayısal dağılımını gösteren bir tablo oluşturulmuştur. Daha sonra her başvuru kaynağı grubu için kendi içinde bir tablo oluşturularak kaynak hakkında ayrıntılı bilgilere ulaşılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Türkiye’de yayınlanan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının incelenmesi

Araştırmanın evrenini 1961-2015 yılları arasında yayınlanan müzik ansiklopedileri, müzik sözlüğü ve müzik atlasları oluşturmaktadır. Ulaşılan 14 adet eser örnekleme oluşturmuştur.

3. BULGULAR

Bu çalışmanın bu bölümünde, ulaşılan müzik ansiklopedileri, müzik sözlükleri ve müzik atlasları tablolar halinde gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1. Türkiye’de Yayınlanmış Ansiklopediler – Sözlükler ve Atlasların Genel Listesi

Sözlükler	Ansiklopediler	Atlaslar
Musıki Sözlüğü	Müzik Ansiklopedisi	Türkiyenin Müzik Atlası
Mahmut Ragıp Gazimihal	Ahmet Say	Ahmet Say
Müzik Dili Sözlüğü	Zaman İçinde Müzik	Müzik Atlası
Feridun Çalışır	Evin İlyasoğlu	Ulrich Michels - Gunter Vogel
Müzik Sözlüğü	Müzik	Müzik Atlası
Ahmet Say	Faruk Yener	Melike Işık Durmaz
Müzik Cep Sözlüğü		
Murat Özden Uluç		
Ansiklopedik Müzik Sözlüğü		
İrkin Aktüze		
Müzik Ansiklopedik Sözlük		
Vural Sözer		
Müzik Terim Sözlüğü		
Vural Sözer		

Tablo 1. incelendiğinde, Türkiye de müzik alanında yayınlanmış sözlük, ansiklopedi ve atlasların genel bir tablosu görülmektedir. Bu tabloya göre sayıca en fazla, müzik sözlüklerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Ansiklopedi, Sözlük ve Atlasların Sayısal Dağılımı

Kategoriler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sözlükler	8	57.14
Ansiklopediler	3	21.43
Atlaslar	3	21.43
Toplam	14	100

Tablo 2. İncelendiğinde, müzik ansiklopedisi, sözlük ve atlaslarının sayısal dağılımı görülmektedir. Müzik alanındaki sözlüklerin varlığı %57.14 olarak görülürken müzik ansiklopedisi ve atlaslarının durumu ise %21.43 lük eşit dağılımda görülmektedir.

Tablo 3. Türkiye'de Yayınlanmış Müzik Sözlüklerin Künye ve İçeriklerine Göre Sınıflandırılması

İsim	Yazarı	Konu Müzik Türü	Aldığı İçerik	İlk Basım Yılı	Güncel Baskı	Sayfa Sayısı
Musiki Sözlüğü	Mahmut Ragıp Gazimihal	Batı Müziği	Kelime karşılıkları Müzik bilgisi	1961	-	288

Türkiye’de yayınlanan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının incelenmesi

MüzikDili Sözlüğü	Feridun Çalşır		Batı Müziği	Kelime karşılıkları	1996	Var	238
Müzik Sözlüğü	Ahmet Say		Batı Müziği	Kelime karşılıkları Müzik bilgisi	2002	Var	600
Müzik Sözlüğü	Cep Murat Özden Uluç		Batı Müziği	Kelime karşılıkları Müzik bilgisi.	2013	Var	192
Ansiklopedik Müzik Sözlüğü	İrfın Aktüze		Türk Müziği Halk Müziği ağırlıklı olarak Batı Müziği	Kelime karşılıkları	2003	Var	847
Müzik Ansiklopedik Sözlük	Vural Sözer		Batı Müziği	Kelime karşılıkları	2005	-	772
Müzik Sözlüğü	Terim Vural Sözer		Türk Müziği Batı Müziği	Kelime karşılıkları	2012	Var	264
Türk Müziği Sözlüğü	Halk Melih Duygulu		Türk Müziği Halk Müziği	Kelime karşılıkları	2014	Var	516

Tablo 3. İncelendiğinde, konu aldığı müzik türü bakımından batı müziğine yönelik sözlük sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Türkiye'de Yayınlanmış Müzik Ansiklopedilerinin Künye ve İçeriklerine Göre Sınıflandırılması

İsim	Yazarı	Konu Müzik Türü	Aldığı İçerik	İlk Basım Yılı	Güncel Baskı	Sayfa Sayısı
Müzik Ansiklopedisi	Ahmet Say	Türk Müziği Türk Halk Müziği ağırlıklı olarak Batı Müziği	Müzik Bilgisi Müzik Tarihi	2002	Var	3 cilt toplam 2071
Zaman İçinde Müzik	Evin İlyasoğlu	Batı Müziği	Müzikte Dönemler	2013	Var	344
Müzik	Faruk Yener	Batı Müziği	Müzik bilgisi Müzik tarihi	1970	-	431

Tablo 4. İncelendiğinde, Türkiye'de basılan üç ansiklopedinin var olduğu, konu aldığı müzik türü olarak batı müziği ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Türkiye’de yayınlanan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının incelenmesi

Tablo 5. Türkiye’de Yayınlanmış Müzik Atlaslarının Künye ve İçeriklerine Göre Sınıflandırılması

İsim	Yazarı	Konu Aldığı Müzik Türü	İçerik	İlk Basım Yılı	Güncel Baskı	Sayfa Sayısı
Türkiyenin Müzik Atlası	Ahmet Say	Batı Müziği	Türkiyenin Müzik Panoraması	1998	-	336
Müzik Atlas	Ulrich Michels GunterVogel	Batı Müziği	Müzik Bilgisi	2015	Var	555
Müzik Atlası	Melike Işık Durmaz	Batı Müziği	Müzik Bilgisi	2015	Var	135

Tablo 5. incelendiğinde, 1998 yılında basılan müzik atlası kitabından sonra, uzun bir süre müzik atlası yayınlanmamış 2015 yılında yeni müzik atlası örneklerinin çıktığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Paragraf Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular değerlendirilerek, ortaya çıkan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Tablo 2’ye göre şu sonuçlar elde edilmiştir: Türkiye’de yayınlanmış olan müzik ansiklopedileri, müzik sözlükleri ve müzik atlasları incelendiğinde, müzik sözlüklerinin müzik ansiklopedisi ve müzik atlaslarına göre daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Bunun temel nedeni olarak, müzik terimi bilgisine, müzik eğitimi süresince ve müzik araştırmaları yaparken daha fazla ihtiyaç duyulduğu

söylenbilir. Araştırmacılar için bu kaynakları oluşturmak oldukça ciddi zaman ve emek gerektirdiği için, bu kaynakların az olmasının sebebini böyle bir çalışmayı yapmanın zor olmasına dayandırabiliriz.

Tablo 3'e göre şu sonuçlar elde edilmiştir: Müzik eğitimi ve müzik araştırmalarını yürütürken, en fazla ihtiyacın müzik terimi bilgisi olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Müzik alanında Türkiye'de yayınlanmış sözlüklerin, bazıları terimsel anlamı tek kelimeyle anlatırken, bazıları ise bu terimlerin derinlemesine bilgisini vermektedir. Bu ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak kelime karşılığını açıklayan sözlüklerin daha çok basıldığı göze çarpmaktadır. Bunun nedeni olarak, müzik eğitiminde temel kavramların öğrenilmesinde bir başvuru kaynağı olması ve yapılan araştırmalarda bu alanın, temel kavramlarının yapılacak çalışmaya kaynaklık yapması açısından önemli olması gösterilebilir.

Tablo 4 ve 5'e göre şu sonuçlar elde edilmiştir: Müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının bu konuda ihtiyaç olmasına rağmen sayısal olarak azlığı göze çarpmaktadır. Müzik alanında eğitim gören öğrenciler veya eğitim yapan öğretmenler ya da müzik alanında araştırma yapan araştırmacılar, kısıtlı kaynaklardan yararlanmak zorunda kalmışlardır. Bunun nedeni olarak, yine bu tür kaynakları oluşturmanın zorluğunu gösterebiliriz.

Tüm bu sonuçlardan yola çıkılarak, "Türkiye'de yayınlanan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının incelenmesi" adlı araştırmanın önerilerinin şu şekilde sıralanabileceği düşünülmektedir.

Müzik eğitiminde ve müzik araştırmalarında ihtiyacımız olan başvuru kaynaklarımızın çok olması, yapılacak araştırmanın nitelikli olması açısından önemlidir. Bu tür başvuru kaynaklarımızın daha fazla olması önerilmektedir. Müzik alanında yapılacak çalışmaları kaynaklarımızın fazla olması daha üst düzeye taşıyacaktır.

Serkan Ece, Onur Akdoğu, Salih Ergan, Pelin Yıldız, Veysel Arseven ve İsmail Bozkaya bu konuyla ilgili, makaleler ve kitaplar üzerine bibliyografya çalışmaları

Türkiye’de yayınlanan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının incelenmesi

yapmışlardır. Ancak müzik sözlükleri, ansiklopedileri ve atlasları konusunda bir bibliyografya ya da makale çalışmasına rastlanamamıştır.

İdris Çakıroğlu ve Öznur Öztosun Çaydere tarafından yapılan "Milli Kütüphanede Bulunan Müzik Konulu Kitaplarla İlgili Bibliyografya Çalışması" adlı araştırma, 1994 ve 2011 yılları arasında yazılmış, müzik konulu kitapları alfabetik sıralama yöntemiyle düzenleyerek yapılmış bir bibliyografya çalışmasıdır. Ayrıca bu çalışmada yıllara ve şehirlere göre sayısal olarak değerlendirme de yapılmıştır. Bu çalışmada; Türk halk müziği ile ilgili kitapların, müzik eğitimi ve öğretimiyle ilgili kitapların, batı müziği ile ilgili kitapların, müziğin ilgili olduğu sosyoloji, psikoloji, felsefe, estetik vb. konulardaki kitapların açıklamalı bibliyografyasının diğer araştırılmalarının yapacağı araştırmalar sonucunda ortaya konmasını önermiştir.

Uzun soluklu olan bu çalışmalar, TÜBİTAK ya da benzer kurumlar tarafından desteklenebilir.

İlk müzik sözlüğümüz olan, 1961 basımlı Mahmut Ragıp Gazimihal’in yazmış olduğu "Musiki Sözlüğü", derinlemesine anlatımıyla müzikle ilgili birçok konuya ışık tutmuştur. Maalesef bu kitabın basımı devam etmemektedir. Böylesine önemli bir kaynağın basılması, müzik alanını meslek edinenlerin yararlanımı açısından önemlidir. Tekrar basımı önerilmektedir.

"Türkiye'nin Müzik Atlası" adlı Ahmet Say'ın yazmış olduğu kitap, basımı yapılmayan önemli bir kitaptır. Türkiye’de müziğin Cumhuriyet döneminde gösterdiği gelişimi, günümüze dek uzanan süreçte inceleyen bu kitap, önemli başvuru kaynaklarımızdandır. Basımı gelecek nesil müzik araştırmacılarının yolunu aydınlatması açısından önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akdoğu, O. (1989). *Türk müziği bibliyografyası* (9.yy-1928). İzmir: Ege Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Yayınları.

Aktüze, İ. (2003). *Ansiklopedik müzik sözlüğü*. İstanbul: Pan yayıncılık.

- Arseven,V.(1969).*Açıklamalı Türk Halk Müziği Kitap ve Makaleler Bibliyografyası*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi - Milli Folklor Enstitüsü Yayınları.
- Bozkaya,İ (1998).*Günümüz Türkiye'sinde müzik terminolojisi ve sorunları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bursa: Uludağ üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
- Ece, A.S. (2014).*Bilimsel Dergilerde Yayınlanan Müzik Makaleleri (Bir Bibliyografya Denemesi)* (2000-2006). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15 (15), 45-81. DOI: 10.11616/AbantSbe.192
- Ergan, Mehmet Salih. (1994). *Türkiye Müzik Bibliyografyası*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları
- Çakıroğlu,İ. Ve Çaydere, Ö.Ö.(2016). *Milli Kütüphanede Bulunan Müzik Konulu Kitaplarla İlgili Bibliyografya Çalışması (1994-2011)*. Online Journal Of Music Sciences, 1(1) 1-27.
- Çalışır, F. (1996). *Müzik dili sözlüğü*. Ankara: Evrensel müzikevi yayınları.
- Deniz, L. Deniz, J. Can, Ü. ve Okay, N. (2010). *Müzik eğitimi alanında lisansüstü tez bibliyografyası (2000-2004) genel bir değerlendirme*. Ankara: Maya akademi yayıncılık
- Durmaz, M. (2015). *Müzik atlası*. Mandolin yayınları.
- Duygulu, M. (2015). *Türk halk müziği sözlüğü*. İstanbul: Pan yayıncılık.
- Gazimihal, M. (1961). *Musiki sözlüğü*. Ankara: Milli eğitim basımevi.
- İlyasoğlu, E. (2013). *Zaman içinde müzik*. İstanbul: Remzi kitabevi.
- Karasar,N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Michels,U. ve Vogel,G. (2015). *Müzik atlası*. İstanbul: Alfa yayıncılık.
- Say, A. (2009). *Müziğin kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (1998). *Türkiyenin müzik atlası*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik ansiklopedisi*. (3. Cilt) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

**Türkiye’de yayınlanan müzik sözlükleri, müzik ansiklopedileri ve müzik atlaslarının
incelenmesi**

Say, A. (2005) . *Müzik ansiklopedisi*. (3. Cilt) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sözer, V. (2005). *Müzik ansiklopedik sözlük*. İstanbul: Remzi kitabevi.

Sözer, V. (2012). *Müzik terim sözlüğü*. İstanbul: Remzi kitabevi.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Evrensel müzikevi.

Uluç, M. (2013). *Müzik cep sözlüğü*. Ankara: Müzik eğitimi yayınevi.

Yener, F. (1983). *Müzik*. İstanbul: Beyaz Köşk (Müzik Sarayı) Yayınları.

Yıldız, P. (2007). *Klasik Türk Mûsikîsi Kitap ve Tez Bibliyografyası (1929-2007)*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Music education is an educational process aiming at developing musical behavior. Within this process, it is amateur or professional, basic reference materials that people who are interested in music need have an important place in music education. These materials are determined as music dictionaries, music encyclopedias and music atlases. This research reveals the sufficiency of reference materials such as music dictionaries, music encyclopedias and music atlases published in Turkey from 1961 to 2015 and their positive and negative effects into music education.

2. Method

This research is a descriptive one, survey model is used.

3. Findings, Discussion and Results

With this research, 14 works published between 1961 and 2015 are reached and it is recognized that the fact that some works' edition isn't updated and these works aren't sufficient numerically influence music education and scientific researches done for this issue negatively. It is thought that if more works in this issue are created and updated printing of ex-important works is provided, they will affect music education and researches positively.